

Vztah soukromého a veřejného práva: minulost a současnost

Abstrakt

Disertační práce se zabývá dualismem soukromého a veřejného práva od doby římského práva po současnost. Zaměřuje se na vývoj obsahu těchto pojmů v historickém kontextu. Na základě zkoumání primárních římskoprávních pramenů poukazuje na výrazný rozdíl mezi rozlišováním soukromého a veřejného práva v římském právu a pozdější dezinterpretací tohoto fenoménu. Všímá si přístupu právní vědy k pojmům soukromého a veřejného práva v průběhu jednotlivých fází recepce římského práva a poukazuje na jednotlivé politické okolnosti, které vedly k využití římskoprávní dvojice pojmů *ius publicum* a *ius privatum* a které také posouvaly obsah těchto pojmů. Práce srovnává hlavní rozdíly mezi novodobou společností a dřívějším společenským uspořádáním, zejména pokud jde o společensko-právní strukturu vztahů. Popisuje novověké ideové zdroje hodnot, na nichž spočívá novodobá společnost, a sleduje promítání těchto hodnot do novodobých právních řádů. Konstitucionalismus, důraz na zákon jako psaný pramen práva, koncept přirozených práv člověka a koncept právního státu se v kontinentální právní kultuře promítly do pojetí soukromého a veřejného práva. Pojmy soukromého a veřejného práva jsou přitom v novodobém právu užívány s odlišným významem než v dřívější době – navíc lze sledovat, že se užívají paralelně v několika významech. Tato práce se zaměřuje na jednotlivé významové varianty pojmů soukromého a veřejného práva a v jejich obsahové pluralitě shledává příčinu nemožnosti vymezení kritéria pro jejich rozlišování. Kriticky hodnotí užívání těchto pojmů v právních předpisech, kdy je jejich obsahové vymezení přenecháno judikatuře. Poukazuje na okolnost, že rozlišování soukromého a veřejného práva souvisí s hodnotami, na nichž spočívá náš právní řád, avšak tento právní dualismus není však nezbytným předpokladem pro rozlišování soukromé a veřejné sféry. Vázanost veřejné moci zákonem a široká autonomie a rovnost jednotlivců jsou součástí ústavně zakotvených pravidel a neodvozují se z dualismu soukromého a veřejného práva.

Klíčová slova: soukromé právo, veřejné právo, právní dualismus